

विशेष घटक योजना तयार करणे व  
तिचे संनियंत्रण करणे, इत्यादि कामे  
समाजकल्याण विभागाकडे सुपूर्द करणे

महाराष्ट्र शासन,  
नियोजन विभाग,  
शासन निर्णय क्रमांक:विधयो-१०९५/प्र.क्र.१९/का.१४५३,  
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२,  
दिनांक: १६ नोव्हेंबर, १९९५.

शासन निर्णय:

अनुसूचित जाती व जमातींचा आर्थिक व शैक्षणिक विकास करणे व सर्व प्रकारने सामाजिक अन्याय व शोषण यापासून त्यांचे संरक्षण करणे हे शासनाचे घटनात्मक कर्तव्य आहे. १९९३-९४ पासून आदिवासी उपयोजनेसाठी ठरविण्यात आलेला नियतव्यय आदिवासी विकास विभागाकडे सुपूर्द करण्यात येऊ लागला. या रकमेतून आदिवासी उपयोजनेच्या क्षेत्रातील भौगोलिक परिस्थिती, आदिवासींची सामाजिक व आर्थिक परिस्थिती व त्यांच्या गरजा यांचा सम्यक विचार करून कार्यक्रम तयार करण्यास प्रारंभ झाला. आता अनुसूचित जातींच्या विकासासाठी असलेली विशेष घटक योजना तयार करण्यासाठी आदिवासी उपयोजना तयार करण्याची पध्दती स्विकारण्यात यावी असा तत्वतः निर्णय शासनाने घेतला आहे. शासनाने असेही ठरविले आहे की, या नवीन पध्दतीची अंमलबजावणी १९९६-९७ या आर्थिक वर्षापासून प्रायोगिक तत्वावर करण्यात यावी. अशा तऱ्हेने विशेष घटक योजना तयार करण्याचा प्रत्यक्ष अनुभव लक्षात घेऊन या पध्दतीस काही कालावधीनंतर अंतिम स्वरूप देण्यात येईल.

२. या पध्दतीनुसार राज्याच्या पंचवार्षिक/वार्षिक योजनेतील विशेष घटक योजनेचा नियतव्यय नियोजन विभाग निश्चित करील. त्यानंतर या नियतव्ययातून विशेष घटक योजना तयार करणे, त्या योजनांतर्गत विकास क्षेत्रवार कार्यक्रम ठरविणे व त्यांचे संनियंत्रण करणे, इत्यादि कामे समाजकल्याण विभाग करील. जिल्हा स्तरावर जिल्हा नियोजन व विकास मंडळाची एक समिती नियुक्त करण्यात येईल व ती समिती जिल्हा विशेष घटक योजना तयार करील. १९९६-९७ ची विशेष घटक योजना या नवीन पध्दतीनुसार तयार करण्यात यावी.

३. १९९६-९७ ची विशेष घटक योजना तयार करण्याची प्रक्रिया आता पूर्ण झाली आहे. तसेच जिल्हा योजनेतील विशेष घटक योजनेला सुध्दा अंतिम स्वरूप देण्यात आलेले आहे. तेव्हा स्टेटपूल आणि राज्यस्तरीय योजनांना अंतिम स्वरूप देऊन १९९६-९७ ची विशेष घटक योजना समाजकल्याण विभागाने तयार करावी.

४. वरील प्रमाणे सर्व विकास क्षेत्रवार कार्यक्रम व प्रस्तावित तरतूदी या सर्वांचे एकत्रिकरण करून विशेष घटक योजनेला एकात्मिक अंतिम स्वरूप देण्याची कार्यवाही समाजकल्याण

विभागाने पूर्ण करावी व सध्याच्या कार्यपध्दतीनुसार एकत्रित मागणीद्वारे या तरतूदी अर्थसंकल्पात समाविष्ट करण्याचे कामही समाजकल्याण विभागाने करावे. विशेष घटक योजने अंतर्गत करण्यात आलेल्या तरतूदी विशेष घटक योजना बाहेरील प्रयोजनासाठी वळवून वापरता येणार नाहीत हा दंडक यापुढेही अंमलात राहील.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

सही  
( श.ग. काळे)  
अपर मुख्य सचिव

प्रत:

राज्यपालांचे सचिव,  
मुख्य मंत्र्यांचे सचिव,  
मंत्री (नियोजन व वित्त)/मंत्री, समाजकल्याण/राज्यमंत्री, समाजकल्याण,  
सर्व मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव/स्वीय सहाय्यक,  
मुख्य सचिव/प्रधान सचिव, वित्त विभाग/अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग,  
इतर मंत्रालयीन विभागाचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव,  
समाजकल्याण, सांस्कृतिक कार्य, क्रिडा व पर्यटन विभाग,  
इतर सर्व मंत्रालयीन विभाग, /सर्व विभागीय आयुक्त,  
सर्व जिल्ह्यांचे जिल्हाधिकारी तथा सदस्य सचिव, जिल्हा नियोजन व विकास परिषद,  
सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,  
मंत्रालयाच्या सर्व विभागाखालील विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख,  
संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई,  
संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, जुने जकात घर, फोर्ट, मुंबई,  
मुख्य लेखा परिक्षक स्थानिक निधी हिशेब, मुंबई,  
उप मुख्य लेखापरिक्षक, स्थानिक निधी हिशेब, मुंबई, पुणे, नागपूर,  
औरंगाबाद, नाशिक व अमरावती,  
महालेखापाल ( लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर,  
महालेखापाल ( लेखा परिक्षा) महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर,  
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई/ अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,  
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,  
सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई (पत्राद्वारे),  
सर्व जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी,  
संचालक, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,  
नियोजन विभागातील सर्व अधिकारी/कार्यासने ,  
निवडनस्ती का. १४५३.